

legal news

Published by *PENKOV · MARKOV & PARTNERS*
WWW.PENKOV-MARKOV.EU

special edition

2026

JUNE

ARTIFICIAL INTELLIGENCE – BOON OR BANE

ENVIRONMENT
BENEFITS
RISKS

APPLICATION
HUMAN OVERSIGHT
COMMUNICATION

CRITICALITY
UPBRINGING
REGULATIONS

Vladimir Penkov

Whatever the answer may be, one thing is beyond dispute: artificial intelligence is inextricably linked to our future!

That is why governments and societies must establish a robust regulatory framework in a timely manner, while each of us, as users, should develop our own criteria for its use and form a clear personal standpoint, so that individuality is not lost.

This will help prevent decisions devoid of human judgment and which, due to their uniformity and lack of critical reflection, are more likely to deepen misunderstandings.

I do not find well-founded the criticism in Europe that the European Union has moved prematurely to introduce such regulations before artificial intelligence (AI) has reached the level of development seen in the United States and China, where such regulations are entirely absent, although from a purely competitive standpoint this argument has a certain logic.

.....continued on page 3

ИЗКУСТВЕНИЯТ ИНТЕЛЕКТ – БЛАГОДАТ ИЛИ ОПАСНОСТ

СРЕДА
ПОЛЗИ
ОПАСНОСТИ

ПРИЛОЖЕНИЕ
РОЛЯ НА ЧОВЕКА
ОБЩУВАНЕ

КРИТИЧНОСТ
ВЪЗПИТАНИЕ
РЕГУЛАЦИИ

Владимир Пенков

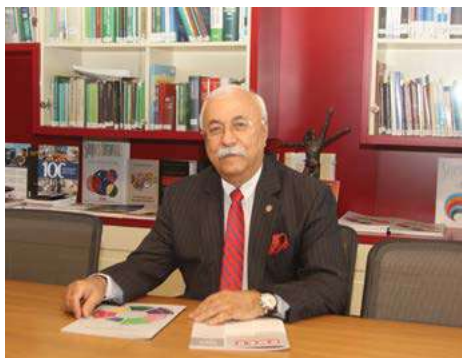
Независимо какъв е отговорът, безспорно изкуственият интелект е неразривно свързан с нашето бъдеще!

Затова държавата и обществото следва навреме да създадат надеждна регулация, а всеки един от нас като потребител да си изработи лични критерии за приложение и изрази своето конкретно крайно становище, като по този начин не се загуби индивидуалността.

По този начин ще се избегнат решения, в които отсъства преценката на човека и които в своята еднаквост и безкритичност по-скоро ще задълбочат недоразуменията.

Не намирам за основателни критиките в Европа, че Европейският съюз е пристъпил преждевременно към такива регулации, без да е налице такова ниво на развитие на AI като в САЩ и Китай, където абсолютно отсъстват такива, макар от чисто конкурентна гледна точка това да има известна логика.

.....продължава на стр. 3

Brief Personal Details

Vladimir Penkov is the founder of Penkov, Markov & Partners, Attorneys-at-law. He was its Managing Partner for 30 years and currently serves as its Chairman and Senior Partner.

He specialises in commercial law and foreign investment, banking and financial law, tax law, concessions, public procurement, intellectual property, licensing and know-how agreements, competition law, telecommunications and energy law.

In recognition of his outstanding work, he received the **Lawyer of the Year Award** (in 2013 and 2020), was featured in **Best Lawyers Bulgaria** (2012 and 2015), and received the highest distinction, **Senior StatesPerson in the Energy**

and Corporate & Commercial categories by Chambers.

He has contributed to the drafting of a number of legislative acts in the fields of commercial and company law, energy, taxation and investment regime.

He served as **vice president of the Bulgarian Chamber of Commerce and Industry (BCCI)** and is currently an **arbitrator at the BCCI Court of Arbitration**.

He has been awarded the **BCCI "Hermes" Award** for his contribution to enhancing transparency and advancing Bulgarian commercial law.

He is the recipient of the highest honor for lawyers in Bulgaria - the **"Grand Prix"** for his overall contribution to the legal profession.

He has been featured in prestigious publications such as **Barons' "Who's Who of the World" Global Edition** (1999–2000), **Barons 500 – Leaders for the New Century** (2000) and many other.

In 2022, he published the book **"The Colorful World of a Lawyer,"** featuring personal experiences and reflections on the times.

He has numerous publications in Bulgarian and international publications, including *The Enterprise Word Magazine*, *CEO Vision Magazine*, *The Business Tycoon Magazine*, *Tycoon Success*, *Entrepreneur Bulletin*, *Vagabond*, and others.

Кратки биографични данни

Владимир Пенков е основател на „Пенков, Марков и партньори“, 30 години бе Управляващ съдружник, а понастоящем е Председател и старши съдружник.

Специалист в областта на търговското право и чуждестранните инвестиции, банковото и финансово право, данъчното право, концесиите, обществените поръчки, интелектуалната собственост, лицензионните и ноу-хау договори, правото на конкуренцията, телекомуникации и енергийно право.

Два пъти е удостоен с отличието „Адвокат на годината“ (2013 г. и 2020 г.), включван в **Best Lawyers Bulgaria** (2012 г. и 2015 г.) и носител на най-високото отличие **Senior StatesPerson** в категория **Energy и Corporate & Commercial** на Chambers.

Участвал е в изготвянето на редица закони, свързани с търговското и дружествено право, енергетиката, данъците и инвестиционния режим.

Бил е заместник-председател на **Българската търговско-промишлена палата (БТПП)** и понастоящем **арбитър в Арбитражния съд на БТПП**.

Отличен е с наградата на БТПП „Хермес“ за принос към повишаването на прозрачността и развитието на българското търговско законодателство

Носител е на най-високото отличие за юристи в България – „Гран При“ за цялостен принос в правото.

Включен е в престижни издания като **Barons „Who's Who of the World" Global edition** (1999 – 2000), **Barons 500 - Leaders for the New Century** (2000) и много други.

През 2022 г. издава книгата „Шареният свят на един адвокат“ с лични преживявания и оценки на времето.

Има редица публикации в български и чуждестранни издания, сред които *The Enterprise Word Magazine*, *CEO Vision Magazine*, *The Business Tycoon Magazine*, *Tycoon Success*, *Entrepreneur Bulletin*, *Vagabond* и други.

Over the past few years, various AI models have advanced at an extraordinary pace, to the point where today it is difficult to imagine life without them.

We constantly turn to AI for all kinds of information, seeking advice on which medications to take for specific symptoms, appropriate dosages and contraindications, obtaining information about historical events, geographical regions, holiday destinations, the political situation in different countries, and even receiving legal guidance.

We seek its advice on the most appropriate way to dress for different occasions, among many other things.

Having already become accustomed to the fact that various weapons, aircraft, and missiles have long been guided by computers in military operations, over the past year we have also come to realise that a new generation of inexpensive drones used by both sides in the war between Russia and Ukraine can independently identify targets using AI and “decide” to kill people or destroy infrastructure.

I remember many decades ago, when a wall running through the middle of Berlin divided the city (from 1961 onward) into East Berlin (GDR) and West Berlin (FRG): in addition to East German border guards, automated firing installations – albeit without targeting capabilities – would also shoot at people attempting to leave the GDR without authorisation (see below).

In democratic countries, and indeed among ordinary people everywhere, this understandably provoked widespread outrage. Particular emphasis was placed on the inhumanity of these killing “machines”: they were simply programmed to fire whenever movement was detected in prohibited areas.

In much the same way operates the much-vaunted retaliatory strike system maintained by the Great Powers. If one side suffers damage so severe that it is unable to deliberate and decide upon a response, a devastating counterstrike is launched automatically – a sure path to the complete destruction of the world.

Today, AI not only guides drones but is also capa-

През последните години изключително стремглаво се развиват различни модели на AI, като в наши дни просто не може да си представим живота без него.

Непрекъснато правим какви ли не справки с AI, съветваме се какви лекарства да приемем при оплаквания, дози, противопоказания, получаваме информация за исторически събития, географски райони, курорти, политическото положение в различните държави, дори и правни консултации.

Търсим съвет от него как най-удачно да се обличаме за различни събития и много други.

След като вече знаехме, че при военни действия различни оръжия, самолети и ракети бяха направлявани с използването на компютри, от около една година подразбираме, че ново поколение евтини дроневи от двете воюващи страни (Русия и Украйна), сами намират целите с AI и „решават“ да убиват хора или унищожават инфраструктура.

Спомням си преди много десетилетия, когато една стена посред Берлин разделяше града (1961 г.) на Източен (ГДР) и Западен (ФРГ), а освен източногерманските войници и автоматични инсталации за стрелба (макар без насочване), стреляха по напускащите ГДР без разрешение (виж по-нататък).

В демократичните държави, а и навсякъде сред обикновените хора това предизвикваше разбираемо голямо възмущение, но особено се изтъкваше нехуманността на „машините“ за убиване, те просто бяха настроени да стрелят при движение в забранените зони.

По същия начин действа и прехвалената от Великите сили система за обратен удар, ако са нанесени такива щети от другата страна, които не позволяват обмисляне на контра действия, а просто автоматично се нанася унищожителен контраудар – сигурен начин за пълното унищожаване на света.

А сега AI направлява не само дроневи, но е в състояние без да участва човек или да бъде под негов контрол да организира цяла стратегия за

ble, without human involvement or supervision, of devising an entire military strategy and directing combat operations.

AI can also produce draft state budgets, economic development strategies, and other policy documents once it has been provided with certain parameters and objectives.

It would, of course, be disastrous if such a draft or preliminary proposal were automatically transformed into a final version that fails to take into account specific circumstances and considerations which humans normally regard as natural and important, even though the algorithms of artificial intelligence may classify them as irrational, inefficient, and responsible only for unnecessary expenditure of resources and effort.

On a global scale, AI is the most dynamically developing field, with both hardware and software advancing at a remarkable pace.

A telling sign of this is the emergence and successful operation of an ever-growing number of companies, most of them founded by young people with substantial expertise in the IT sector.

Increasingly, scientists are sounding the alarm about the danger that one day AI could independently govern states and the world, posing a threat to humanity itself, as any meaningful distinctions between power, control, and the blind execution of machine commands become blurred. Nor should such scenarios be used to intimidate an adversary, as I have argued at another point of the text.

Nevertheless, I hope that matters will never reach that point, and that the wisdom of scientists and policymakers will provide the necessary safeguards and restraints by embedding appropriate algorithms into AI, so that it has no inherent "desire" and therefore does not "strive" for complete dominance, even though in many respects AI already has significant dominion over humans.

I want to believe that AI can be designed solely to assist human beings by providing the most comprehensive information possible, while leaving the final decision in human hands.

военни действия и да ръководи боевете.

AI разработва черновата на държавни бюджети, стратегии за икономическо развитие и други, след като му се поставят определени параметри и посоки.

Разбира се, би било пагубно, ако черновата, проектът се превърне автоматично в краен вариант, който не отчита някои специфики и аспекти, които обикновено от човека се приемат за естествени и важни, макар алгоритмите на изкуствения интелект да ги отчитат като нерационални, неефективни и причиняващи само излишни разходи и усилия.

В световен мащаб AI е най-динамично развиващата се сфера, като се развиват бурно както хардуера, така и софтуера.

Показателно е създаването и функционирането на все нови и нови фирми, предимно от страна на млади хора със значителни познания в IT сектора.

Все по-често различни учени бият камбаната за опасността някой ден AI самостоятелно да управлява държавите и света, да се създаде риск за самото човечество, като абсолютно се разминават всякакви понятия за власт, контрол и сяпо изпълнение на машинни команди. Не бива да се използва подобен подход и за сплашване на противника, както посочих на друго място.

Все пак се надявам да не се стигне до там и разумът на учените и управляващите кръгове да създаде необходимите гаранции и спирачки чрез влагане на съответните алгоритми в AI, той поначало да няма „желание“ и затова „да не се стреми“ към пълна доминация, макар по много въпроси AI да доминира значително над човека.

Искам да вярвам, че може да бъде вградено в AI той само да подпомага човека, като се опитва да предостави най-комплексната информация, но крайното решение да бъде оставено на човека.

Удачно ще бъде също така на самия AI да бъде вградено, че той ще изисква от питащите го хора, да мислят и взимат най-доброто решение според предоставената от AI информация и варианти за възможни решения с предимства и недостатъци.

It would also be advisable to build into AI the principle that it should encourage those who consult it to think independently and arrive at the best possible decision on the basis of the information it provides, together with alternative courses of action and their respective advantages and disadvantages.

Using AI in any other way could cause irreparable harm not only to those designated as adversaries, but also to those who misuse it in bad faith as a means of intimidation at the very least – a process that could easily spiral beyond all control.

Perhaps it is precisely this threat that contains an opportunity for human reason to prevail?

Even now, AI enables drones to evade virtually any defence by flying low beneath defensive shields and operating in large swarms, allowing them, at relatively little cost, to destroy aircraft carriers, cruisers, and even merchant vessels not involved in any military operations, based on “their own decisions”.

The same applies to the risk of destroying peaceful residential areas and vital infrastructure.

AI could also be used to create dangerous biological weapons that may escape human control and inflict immense and irreparable harm on humanity as a whole.

In this connection, I am reminded of the appeals made by Albert Einstein and Bertrand Russell, urging the United States and the Soviet Union not to become implacable adversaries, not to place themselves and the world at risk, but instead to contribute to the advancement of happiness, knowledge, and wisdom throughout the world – values that help address challenges such as combating disease, hunger, and promoting economic prosperity. Technology, they argued, should be used primarily for these purposes rather than to spread death, destruction, and human suffering.

And all this simply because we fail to learn how to assess correctly the true priorities of life and of relations between states, owing to the personal pride and intransigence of self-important politicians, military leaders, and merchants of death...

This creates the danger of mutual destruction –

Да се използва AI по друг начин може да нанесат непоправими щети не само спрямо тези, обявени за противници, но и на тези, които по този начин недобронамерено го използват като средство най-малко за сплашване, което може лесно да излезе извън всякакъв контрол.

Може би точно в тази заплаха се крие и шансът за проява на разум в хората?

Чрез AI и сега дроновете могат да избягват всякакви отбрани, като летят ниско под щита и в голямо ято, и на практика с малко средства да унищожават по „собствено решение“ самолетоносачи, крайцери, а и търговски кораби, участващи в каквито и да е бойни действия.

Същото се отнася и до риска да се унищожават мирни жилищни райони и ценна инфраструктура.

Чрез AI може да се създадат опасни биологични оръжия, които да излязат извън контрол и непоправимо да нанесат огромни щети на цялото човечество.

В тази връзка си спомням призивите на Алберт Айнщайн и Bertrand Russell САЩ и СССР да не бъдат крайни противници, да не рискуват себе си и света, а да допринасят за утвърждаването в света на щастieto, знанието и мъдростта, които решават въпроси като успешната борба с болестите, глада, както и икономическия просперитет. Технологиите да се използват предимно за това, вместо да сеят смърт, разрушение и нещастие.

Само защото не искаме да се научим да оценяваме правилно приоритетите на живота и в междудържавните отношения, заради личната гордост и неотстъпчивостта на самовлюбени политици, военни и търговци на смъртта...

Това създава опасност от взаимно унищожение, което едва ли влиза сериозно в каквато и да е идеологическа доктрина.

През годините на атомното въоръжаване големите „играчи“ на тази сцена успяха с преговори, зачитайки взаимните интереси, възможните щети, но и ползите от това, да намерят правилния път и по този начин да осигурят икономически просперитет, към който целият свят се стре-

an outcome that can hardly occupy a meaningful place in any ideological doctrine.

During the decades of nuclear armament, the major “players” on this stage managed, through negotiations and by taking into account their mutual interests, both the potential damage and the possible benefits, to find the right path and thereby secure the economic prosperity to which the entire world aspires...

Yet hundreds of thousands of children continued to die from hunger and disease in some parts of the world, despite the existence of sufficient means to provide effective assistance to countries afflicted by drought, famine, and illness...

One need not be a great scientist – or a person prone to self-induced fears and instinctive pessimism – to see and genuinely feel the dangers associated with the age of AI. These are dangers that should awaken us in time and compel us to seek solutions...

History offers valuable examples of how wisdom, tolerance, and respect for the interests of the other side prevented the destructive power of the two superpowers – the United States and the Soviet Union (China had not yet reached that level at the time) – from being unleashed upon the world.

During the Cuban Missile Crisis (1962, between the United States and the Soviet Union, when the latter had deployed missile installations in Cuba only a few dozen kilometres from the United States, and in response the United States imposed a blockade on Cuba and prevented ships from passing. At the last moment, the United States refrained from firing, on a Soviet ship escorted by submarines as it attempted to break the blockade), the construction of the Berlin Wall (1961), which artificially divided not only East and West Berlin but also many families, relatives, and friends belonging to the same nation (with hundreds of modern tanks massed on both sides of the Wall), as well as a number of instances in which the early-warning systems of the two superpowers were activated by mistake, the leaders showed wisdom and, through dialogue, prevented catastrophic consequences (a nuclear confrontation).

ми...

Продължаваха обаче да измират стотици хиляди деца от глад и болести в някои краища на света, като не се използваша наличните вече възможности за адекватно подпомагане на засегнатите от суша, глад и болести държави...

Не е необходимо да бъдем големи учени или пък хора, които си самовнушават и са изконни песимисти, за да видим и истински усетим свързаните с AI-епохата опасности. Опасности, които навреме трябва да ни разтърсят и накарат да търсим решение...

Историята познава добри примери, как с мъдрост, търпимост и зачитане на интересите на другата страна не се позволи върху света да се стовари унищожителната сила на двете суперсили, САЩ и СССР (Китай тогава не беше на това ниво).

Напрежението по време на Кубинската криза (1962 г., между САЩ и СССР, които бяха построили ракетни обстановки в Куба на десетки километри от САЩ, а в отговор на това САЩ бяха блокирали Куба и не допуснаха преминаването на кораби. В последния момент САЩ се отказаха да стрелят по руски кораб, охраняван от подводници при опит за пробив на блокадата), построяването на Берлинската стена (1961 г.), изкуствено разделяща не просто Източен и Западен Берлин, но и много семейства, роднини и приятели от една и съща нация (от двете страни на стената бяха групирани стотици съвременни танкове на двете страни), както и редица случаи, когато системите за ранно предупреждение на двете суперсили се включваха по погрешка, управляващите проявиха разум и чрез диалог не позволиха настъпването на катастрофални последици (атомен сблъсък).

Може ли да си представим наистина реалния риск, ако предоставим всички решения на преценка на изкуствения интелект в момент, в който се създаде някакво напрежение и двете противопоставящи се страни (какъвто случай бе налице през 60-те години на миналия век) след придвижването на всяка противопоставяща се страна на стотици танкове. Какви изчисления и какви

Can we truly imagine the real risk of entrusting all decisions to artificial intelligence at a moment of heightened tension, when both opposing sides – as was the case in the 1960s – have deployed hundreds of tanks against one another? What calculations and judgments would an artificial intelligence make, other than assuming control itself?

Reason alone should enable us to grasp how likely it is that, unless we take the right measures in time, AI may objectively make “irresponsible,” “insensitive,” inhuman, and therefore highly dangerous decisions.

As AI continues to develop, to “learn”, and to be fed ever more comprehensive information and hypotheses, methods are being created that allow for multiple alternative responses based on both the questions posed and the AI’s own “assessment”.

Many scientists and public figures warn that the loss of control – that is, the loss of authority over AI’s final determinations, instructions, and decisions – could not only cause lasting harm to young people in the educational process, but could also effectively deprive human beings of the capacity for conscious and responsible influence, both in shaping social relations and in making decisions of any kind.

Can artificial intelligence assess real human needs?

No one wants a full-scale Armageddon; no one consciously wishes to accept any risk whatsoever for the individual, for individual states, for societies, and, in practical terms, for the world as a whole.

For that reason, there must be a serious awareness of the dangers involved and a strongly emphasised warning to all against being carried away in a direction that could lead to a point of no return.

Of course, AI has the potential to destroy societies and even the world if it is allowed to operate without control, yet, if applied in a rational and carefully supervised manner, it can also provide a powerful impetus to economic growth and social development across the globe. Experience shows that artificial intelligence can successfully find a place in every sphere of public and private life.

This is precisely why it is so important to develop

преценки би имал един изкуствен интелект, освен сам да управлява?

Да усетим чрез разума си колко е вероятно, ако не вземем навреме правилните мерки, AI обективно да вземе вместо нас „безотговорни“, „безчувствени“, нечовешки и затова толкова опасни решения.

Колкото повече се развива AI, „обучава се“ и се пълни с все страни информации и хипотези, разработват се методи за многовариантни отговори според въпросите и „преценката“ на AI.

Много от учените и обществениците предупреждават, че загубата на контрола, т.е. на власт върху крайното решение на AI и дадените от него указания и взети решения, може не само да причини неизлечими вреди на подрастващите в учебния процес, но и да отнеме на практика възможността от съзнателно и отговорно въздействие както върху обществените отношения, така и при взимането на каквото и да е решение от човека.

Изкуственият интелект може ли да прецени реалните човешки нужди?

Никой не иска поголовен Армагедон, никой не иска осъзнато и поемането на каквото и да е риск за отделния човек, отделната държава, отделните общества и на практика – за целия свят.

Затова с цялата сериозност трябва да има осъзнаване и дебело подчертано предупреждение за всички да не се допускат увлечения в посока и до точка, от която няма връщане.

Разбира се AI може както и да унищожи обществата и света, ако е оставено безконтролно да действа, но може и при разумно контролирано прилагане да даде мощен тласък в икономиките и развитието на обществата в света. Животът показва, че изкуственият интелект има място успешно да се включи във всички сфери на обществения и личен живот.

Затова е толкова важно да се разработват прозрачни международни и национални правила и условия за прилагане, които по никакъв начин и от никого не могат да бъдат нарушавани.

Рискът от злоупотреба или неконтролиран дос-

comprehensive international and national rules and conditions governing its use – rules that cannot be violated by anyone under any circumstances.

The risk of misuse or of uncontrolled AI access to decision-making processes, including decisions of vital importance, must be reduced to zero not only through legal regulations but also through technical safeguards designed to restrain AI itself. This, too, could be addressed through international conventions (provided the current crisis in international law can be overcome).

Harbingers of this danger can already be seen in military conflicts taking place in various parts of the world, where swarms of AI-controlled drones are being used: these systems do not discriminate between targets but may destroy everything that moves within a designated area, operating without direct guidance and without requiring communication systems, because they rely solely on AI, which “issues the commands” without the need for ground personnel to exercise judgment.

And in future, there will be aircraft-drones, without pilots and without the need for GPS, without the need for any radar systems, capable of flying thousands, and why not tens of thousands of kilometres without any human needed to control them – equipped solely with their “own” AI, which “makes” the relevant “decisions”.

The specific targets, although partially pre-programmed by humans, are in practice determined by the artificial intelligence itself.

The targets are selected completely autonomously by the drone aircraft and are destroyed by the missiles they carry, after which they can return to base.

And it is not true – and cannot be true – that this is a more humane way of conducting warfare, on the grounds that a machine is precise and destroys only the designated target without unnecessary collateral damage.

Is the free selection of precise targets – for example, democratic opponents of a given authoritarian regime, or even opponents of democracy, such as those located in a residential building or a hospital, thereby creating a risk for many innocent civilians –

търп на AI във взимането на решения, включително такива, които са от жизнено значение, трябва не само с правила, но и с технически пособия, възпиращи AI, да бъде сведен до нулата. Това също може да бъде уредено в международни конвенции (ако се преодолее съществуващата в момента криза в международното право).

Предвестници на тази опасност са военните действия на различни места, които се водят с ята от дроне, управлявани от AI и които не подбират целите, а унищожават например всичко, което се движи в определен квадрат, и то без да бъдат направлявани, без да изискват каквито и да е комуникационни системи, защото са запазени само с AI, който „дава командите“ без необходимост от наземен персонал, който да преценява.

А в бъдеще ще има самолети-дроне, без пилоти, без необходимост от GPS, без необходимост от каквито и да е радари, които летят хиляди, а защо не и десетки хиляди километра без човек да може да ги направлява, единствено снабдени със „собствен“ AI, който „взима“ съответните „решения“.

Конкретните цели, макар частично заложили от човека, се определят на практика от изкуствения интелект.

Целите се определят абсолютно автономно от самолета-дрон и се унищожават от носени ракети, след това може да се завръщат в базата.

И не е вярно и няма как да бъде, че това било по-човешки начин за водене на война, тъй като машината е точна и унищожават само определената цел без излишни странични поражения.

Нима свободното наобляване на точни цели, например демократични противници на определена авторитарна власт или пък дори противници на демокрацията, например намиращи се в жилищен блок или болница, създаващ риск за много невинни граждани, е по-малко опасно и по-човешки?

За съжаление и в наши дни не толкова далеч изобилстват примери...

AI наистина е в състояние и може да бъде най-мощното безпардонно средство за трайно-

any less dangerous or more humane?

Unfortunately, even today there is no shortage of such examples...

AI is indeed capable of becoming the most powerful and ruthless instrument for the lasting deprivation of any rights and freedoms guaranteed by a constitution in a rule-of-law state, that is, of becoming the greatest enemy of free democratic development in any given country.

The constitutional safeguards that are formally provided for cannot in fact be implemented in real life....

The malicious use of AI by states, especially dictatorships or authoritarian states (regimes), particularly for military purposes – such as organising reconnaissance of entire neighbourhoods, cities, and countries without the involvement of the human mind or judgment, the mass killing of people, and the continuous issuing of threats – carries enormous dangers for the entire civilisation.

Reliance cannot be placed solely on built-in inhibitory commands.

And when vast armies in different countries are equipped with AI, and combat operations are managed and coordinated by it, this will become a deeply painful and tragic way of demonstrating how inappropriate it is to use otherwise one of the greatest achievements of science – artificial intelligence.

Humanoid robots equipped with nearly perfect artificial intelligence – or even those programmed only to perform specific actions or inactions – are a dangerous phenomenon if they are not guided or coordinated to perform actions that benefit people, rather than harming or even destroying them.

And it is by no means relevant which of the Great Powers is ahead... what matters is that such ambitions do not arise at all; even better would be to ensure, as noted above, the guaranteed direction of AI use exclusively toward human-beneficial activities, including through the instruments of international law.

Yet we are aware of the loss of confidence in inter-

то отнемане на каквито и да е права и свободи, които една конституция в правовата държава гарантира, т.е. да бъде най-големият враг на свободното демократично развитие в дадена държава.

Предвидените конституционни гаранции всъщност няма как да се осъществят в реалния живот...

Злонамереното използване на AI от държавите, особено от диктатурите или авторитарните държави (режими), най-вече за военни цели като се организира без участието на човешки мозък или преценка разузнаването на цели квартали, градове и държави, убиването на хора по калъп и постоянното отправяне на заплахи, крие в себе си огромни опасности за цялата цивилизация.

Не може да се разчита само на вградените възпиращи команди.

А когато огромните армии в различни страни се въоръжат с AI и бойните действия се управляват и координират от него... това ще бъде много болезнен и изпълнен с нещастия начин да се илюстрира, как не е целесъобразно да използваме иначе огромното постижение в науката – изкуственият интелект.

Хуманоидните роботи снабдени с почти съвършен изкуствен интелект, или пък снабдени само с определени действия или бездействия, са опасно явление, ако не бъдат ръководени или координирани за действия, полезни за хората, а не тяхното нараняване или дори погубване.

И не е никак релевантно кой от Великите сили е по-напред... важно е да няма такива стремежи, а още по-добре ще бъде, ако се подсигури, както е посочено по-горе, гарантирано насочване на използването на AI само в човекополезна дейност, включително чрез инструментариума на международното право.

Но знаем загубите на доверие в международното право сред обществото и между държавите с ниската си ефективност и възможност за неконтролируемото злонамерено използване в последните години, тъй като на практика няма работещи възпиращи рамки извън често

national law, both in society and between states, due to its low effectiveness and the potential for uncontrolled malicious use in recent years, since in practice there are no functioning deterrent frameworks beyond often ineffective economic and other sanctions, which in fact harm all parties.

In the field of artificial intelligence, modern international legal regulation is even more contradictory and difficult...

The fundamental danger to human societies and to all people lies in the fact that AI may exclude any human involvement whatsoever and act according to its own algorithms, in which human judgment – most often guided by a broad understanding of social interests – has no place.

It was precisely the human factor – acting through different governments and those in power – that, despite the sufficient capacity in all states possessing weapons of mass destruction capable of destroying, many times over, all conditions for life on the planet, prevented this from occurring.

The human factor, although not always driven solely by noble feelings and aspirations, under the influence of fear and yet also a sense of responsibility toward “one’s own” people and the global community, ensured that the most terrible outcomes did not come to pass.

At that time, different governments even entered into agreements that strengthened the overall sense of control and security, and economic cooperation was even achieved between different political systems.

Precisely for this reason, international law is necessary: it must be supported and developed, rather than called into question through various unilateral actions by military hawks who, for whatever ostensibly well-intentioned reason, initiate one-sided actions (in some cases involving coalitions of different states) that undermine the fundamental trust in international law, as well as the principle of the sovereignty of each state, regardless of its type, the economic organisation of its industry and agriculture, or its political system.

In fact, such an approach – one that excludes the

неефективните икономически и други санкции, които всъщност увреждат всички страни.

А в областта на изкуствения интелект модерната международноправна уредба е още по-противоречива и трудна...

Принципната опасност за човешките общества и всички хора е това, че изкуственият интелект (AI) може да изключва каквото и да е участие на самия човек и да действа според своите собствени алгоритми, в които няма как да присъства човешката преценка, която най-често включва и се ръководи и от обществените интереси в широк смисъл.

Именно човешкият фактор чрез различните правителства и властимащи, въпреки наличието на достатъчен капацитет във всички държави, притежаващи оръжия за масово унищожение, способни неколкократно да унищожават изобщо условията за живот на планетата, не допуснаха това.

Човешкият фактор, макар не винаги подхранван само от благородни чувства и стремежи, под влиянието на страха и все пак дори чувство на отговорност пред „своите“ хора и световната общност, направи така, че да не настъпят най-страшните неща.

По това време дори различните правителства влизаха в споразумения, които укрепваха общото усещане за контрол и сигурност, като дори се постигна икономическо сътрудничество между различните политически системи.

Точно затова е необходимо международното право, което трябва да се подкрепя и развива, а не поставя под съмнение чрез различни солови акции на военни ястреби, които поради каквато и да е благодарно звучаща причина, стартират едностранни (в някои случаи и акции с участие на различни държави) действия, подкопаващи принципното доверие в международното право, в принципа на суверенитета на всяка държава, независимо от вида държава, икономическата организация на индустрията и селското стопанство, политическия строй.

Всъщност такъв подход, изключващ контроли-

controlling and governing factors created by humanity over centuries, the negotiated foundations, and mutual respect between states and peoples – is very close to the logic that might be followed by an artificial intelligence fed solely with so-called “objective data”, defining good and evil in black and white terms (without accounting for the many nuances), and issuing the command “eliminate what is bad”.

It is quite likely that a dominant AI, encompassing its entire surrounding environment, would seek to eliminate everything less developed than itself, according to its own “judgment” (after all, genuine thinking is not inherent to it).

Even on its own, such artificial intelligence would self-improve and construct its own criteria – for example, for immediate action – and assign them to other “mindless” devices tasked with carrying out the given objective...

This would occur without any human involvement whatsoever, without the possibility of a final human evaluation, bearing in mind that even non-intelligent humans – those classified as “bad” – still possess an inherent instinct of self-preservation.

Can we even imagine what consequences this might have for humanity, especially considering less developed societies and economies?!

Yet is it not precisely there that lies the chance for humanity not to excessively risk its own existence?!

For the decisive automatic actions of machines and devices, guided solely by AI, would lack even these restraints and would inevitably lead to a state of political and social dystopia from which there would be no return...

All important decisions – not only those concerning the delivery of destructive military strikes, but also structural reforms, economic stimulation, and the improvement of investment conditions, particularly for the broad base of entrepreneurs – must be made by humans, appointed to their positions through democratic means (ideally), in accordance with legally established procedures.

The same applies across all other spheres of life: AI

раците и управляващи фактори създадени от човечеството през вековете, договорената основа и уважението между държавите и народите, е много близък до този, който би имал един изкуствен интелект, захранен само с т.нар. „обективни данни“, определящи добро и лошо като черно и бяло (без да има предвид многото нюанси) и командата „ликвидирай лошото“.

Много е вероятно един доминиращ цялата обкръжаваща среда AI да иска да отстрани всичко, което е по-малко развито от него и то по негова „преценка“ (все пак същинското мислене не му е присъщо).

Дори сам по себе си този изкуствен интелект се самоусъвършенства и сам си изгражда критериите, например за незабавни действия и ги възлага на други „безмозъчни“ уреди, които да реализират поставената задача...

Без каквото и да е участие този път на хората, без възможност на крайна оценка от човека, като се има предвид, че дори неинтелигентни хора, такива, които се класифицират като лоши, имат вътрешно чувство за самосъхранение.

Представяме ли си какви последици може да има това за човечеството, имайки предвид по-слабо развити общества и икономики?!

Но нали там от своя страна е шансът на човечеството да не бъде рискуваното прекомерно неговото съществуване?!

Защото решителните автоматични действия на машини и уреди, направлявани единствено от AI, няма да имат дори и тези задръжки и неминуемо биха довели до държавна и обществена дистопия, от която няма да може да има връщане назад...

Всички важни решения не само свързани с нанасянето на унищожителни военни удари, но и за структурни реформи, поощряване на икономиката, подобряване на инвестиционните условия особено за широкия кръг предприемачи, трябва да се взимат от хората, поставени на определени места по демократичен път (желателно) съгласно законоустановените процедури.

По същия начин са поставени нещата и във всич-

may significantly support and accelerate human activity, but it must not be allowed to reach the point where it provides final decisions, even in the form of alternatives.

Users of AI – whether specialists, scientists, engineers, teachers, lawyers, students, and others – should not only be able to make final decisions after carrying out their own thinking process, comparison, and reasoned conclusions, but AI itself should also encourage them to think, evaluate, and make decisions, providing the necessary input data and other diverse requested (again, by the user) information.

There can be no doubt that in all professions, especially those involving more standardised and routine tasks, AI will be an invaluable support capable of accelerating development.

In fields where the search for specific solutions (regardless of the discipline) is typically linked to the individual qualities of a specialist – such as design engineers, designers, teachers, lawyers, or researchers – it would be irresponsible to rely on any solution provided by AI as final; instead, it should serve only as an additional “idea”, enriching, supporting, and motivating the specialist to arrive more quickly at their own original solution.

This applies particularly to the educational process of students, where the main goal is not the result itself – even the correct result, or the fastest way to reach it – but the acquisition not only of the habit, but also of the ability to think, compare, combine, and draw logical conclusions.

A number of examples have been described by researchers who, based on empirical studies, have demonstrated that students who used specially designed AI solely as an information source – one that not only did not provide final answers but actively encouraged them to think independently, reason, and reach the correct answer through deductive and logical processes – performed significantly better in subsequent examinations and assigned tasks.

By contrast, those who were given just the final answer subsequently achieved markedly worse results.

ки други сфери на живота, AI може значително да подпомага дейността и да ускори работата, но не бива да стига дотам да предоставя крайните решения, дори да са алтернативни.

Ползващите AI потребители (специалист, учен, инженер, учител, юрист, ученик и пр.) не само трябва да могат да взимат крайните решения след извършване на собствена мисловна дейност, съпоставка и обосновано заключение, но дори AI трябва да ги подканя да мислят, преценяват и решават, като ги снабдява с необходимите изходни данни и друга разнообразна поискана (отново от потребителя) информация.

Не може да има съмнение, че във всички професии, особено тези, които изпълняват по-стандартни и постоянни задачи, AI ще бъде неопценима подкрепа, която е в състояние да ускори развитието.

Там, където е обичайно търсенето на определени решения (независимо в коя област) да е свързано с индивидуалните качества на специалист (инженер-конструктор, дизайнер, учител, юрист, научен работник и пр.), би било безотговорно да се разчита на някакво решение, предоставено от AI, като то може само да бъде допълнителна „идея“ и да обогати, подпомогне и мотивира даден специалист по-бързо да стигне до неговото собствено оригинално решение.

Това особено се отнася и до учебния процес на ученици и студенти, където главната цел е не резултатът, дори правилният резултат, и най-бързото стигане до него, а придобиването не само на навика, но и на способността учениците да мислят, съпоставят, комбинират и да правят логически заключения.

Описани са редица примери от изследователи, които на база извършени изследвания доказват, че учениците и студентите, които са ползвали специално програмиран AI само като източник на информация, който не само не им е показвал крайните решения, но ги е и подканял сами да мислят, съобразяват и стигат по дедуктивен и логичен начин до по-правилния отговор, след това много по-добре се справят с проведените изпити и поставените там задачи.

Immediately after the AI's approach in the experiment was changed, the same group of students improved their results, repeatedly and substantially.

Nevertheless, the primary role of schools and universities is to educate students in the development of independent thinking – the ability to analyse autonomously, to evaluate, and to reach sound conclusions on their own.

To be critical of themselves and of the surrounding environment.

In this context, should we not ask ourselves whether we are inflicting irreparable harm primarily on ourselves when we seem unable to put down our phones, constantly checking something or engaging in endless chat?

Is everything really so urgent?

I am convinced that around 70% of the time spent on mobile phones serves the fulfilment of some of our side interests – sometimes rather peculiar ones – especially in light of the mass disinformation that has recently flooded the information space.

And what about the endless phone conversations since the advent of mobile phones?

All of this often comes at the expense of careful reading and analysis in the context of professional duties, and of attentive, in-depth reflection.

Most importantly, it seems we have lost not only the desire but also the ability for meaningful communication, for dialogue, for joint reflection and discussion of emerging issues whose proper resolution inevitably requires it.

And do we truly realise what potential harm we are causing to our children and grandchildren through this attitude? We simply quiet them by handing them a phone so they can watch some cartoon – yes, of their own choosing – just so that we can have peace...

I have noticed that when my two granddaughters, aged 8 and 5, come to visit me, they do not ask for phones and, I think, do not even think about them, and they are almost not interested in television, either.

Тези, които са получавали крайния резултат, след това са имали многократно по-лоши резултати.

Веднага след промяна на подхода от страна на AI, който е бил ползван за експеримента, и същата група ученици и студенти многократно са си подобрявали резултатите.

Все пак главната роля на училището и университета е да обучават учениците и студентите в развитието на собственото мислене, способност самостоятелно да анализират, преценяват и стигат до правилните заключения.

Да бъдат критични към себе си и заобикалящата ги среда.

В контекста на казаното, не трябва ли всички ние да се запитаме, не нанасяме ли непоправими вреди първо на себе си, когато сякаш не отлепваме телефона от ръката си и постоянно преглеждаме нещо или чатим?

Дали всичко е неотложно?

Убеден съм, че около 70% от времето на телефонна служба за задоволяване на някои наши странични интереси, понякога и доста странни с оглед масовата дезинформация, която е заляла информационното пространство напоследък.

А нескончаемите телефонни разговори откакто има мобилни телефони?

Всичко това често е за сметка на внимателния прочит и анализ в рамките на служебните задължения, на внимателното задълбочено обмисляне.

А най-важното, загубихме сякаш не само желание, но и способност от смислено общуване, от разговорите, съвместното обмисляне и дискутиране на възникнали въпроси, чиито качествено решаване непременно изискват това.

А осъзнаваме ли наистина каква потенциална вреда нанасяме на своите деца и внуци с това отношение към нещата? Просто щом сме с тях, ги усмиряваме с телефон да гледат някакво детско, вярно – по техен избор, само и само да имаме спокойствие...

Забелязах, че когато две от моите внучки, които са на 8 и на 5 години, ми идват на гости, не из-

When they are constantly given interesting tasks to solve, provided with opportunities to draw according to specific assignments, and offered games, construction sets, and similar activities that require – and further develop – their imagination; and when one is with them throughout the process, gently guiding them without interfering too much...

I believe this is the first step: that they should not seek their solutions from AI, but instead use it as an opportunity to perform their work better and more efficiently.

Beyond the discussed weaknesses and associated risks in the use of AI, it is precisely our unwavering desire and capacity to think – to want to think – that is a prerequisite for the proper use of AI both in our work and for our personal needs.

This may be the most effective means against the increasingly visible alienation and indifference in society, which is eroding ambition and momentum for development across ever more areas.

And yet, we are shaping the future generations.

I mention all this because any society or political system that relies primarily on instructions and discipline, that does not encourage personal opinion, where there has been no freedom of the individual and of speech, remains even today particularly vulnerable, and therefore requires daily vigilance from each of us.

Given the increasingly advanced forms of AI...

I cannot pass over in silence the reason for the discontinuation of the unique newspaper of PM&P, which contained not merely information, but short yet focused and in-depth commentaries highlighting both the strengths and the weaknesses of our laws (primarily related to the free development of entrepreneurship), investment conditions, and issues connected with administrative services (as discussed at another point in the text).

The uncritical application of AI, with its so-called “thoughts” and formal, often impractical recommendations, as well as its unmistakably mechanical style and uniform structuring of articles with sub-headings and evenly distributed short sections of

искват телефони и мисля, че не се сещат за тях, а дори почти през цялото време и за телевизия.

Като постоянно им се създават интересни за тях задачи за решаване, предоставят им се условия за рисуване по определени задания, дават им се игри, конструктори и подобни, които изискват, а и развиват по-нататък фантазията. И през цялото време си с тях и ги направляваш внимателно, без да им се месиш много...

Мисля, че това е първата стъпка - те да не търсят своите решения от AI, а да го използват като възможност за извършване на работата по-качествено и по-бързо.

Извън дискутираните слабости и свързаните с това опасности при използването на AI, именно непоклатимото ни желание и възможност да разсъждаваме, да искаме да разсъждаваме, е условие за правилното използване на AI в работата ни, но и за лични нужди.

Това е може би най-ефективното средство срещу забелязващото се все повече отчуждение и безразличие в обществото, което отнема от амбицията и инерцията за развитие във все повече области.

А сега кожем бъдещите поколения.

Посочвам всичко това, тъй като всяко общество и държавен строй, които се осланят предимно на указания и дисциплина, които не стимулират личното мнение, където не е имало свобода на личността и словото, са и в днешно време особено податливи и затова се налага да полагаме ежедневни грижи, всеки от нас.

При условията на все по-развити форми на AI...

Не мога да отмина причината за спиране на уникалния вестник на PM&P, който съдържаше не просто информации, а кратки, но фокусирани, задълбочени коментари с посочване на добрите страни, но и на слабостите в нашите закони (предимно свързани със свободното развитие на предприемачеството), инвестиционните условия и проблеми, свързани с административните услуги (за което става дума на друго място).

Безкритичното прилагане на AI с неговите т.н.

information, ultimately led me to make this decision.

Many of my colleagues, in the era of AI and ever-increasing digitalisation, simply refused to devote the necessary time or to make the additional effort required for thinking through and analysing current problems, including the formulation of possible solutions in anticipation of future legislative developments.

The value and significance of the newspaper were being lost.

It is truly regrettable, but this shows that even in environments where considerable effort is invested in an individual approach to work – where there is an apparent commitment to tailor-made consulting and to maintaining a personalised approach in everything – certain unhealthy tendencies arising from the presence of AI and full digitalisation cannot be excluded, resulting in a loss of substance and impact in the material produced.

And what then remains in places where even such effort is not made?

I'm afraid to even think about it...

The most symptomatic and at the same time worrying development is that there is an increasing absence of curiosity itself, and of the desire for personal creativity... because we are given ready-made answers!

On the other hand, AI can play an enormous role in analysis, in outlining possible courses of action, in forecasting developments and expected outcomes, when used critically and sensibly.

A number of scientific studies show that AI, in principle, tends to advise escalation in armament and military action, and to recommend ever more destructive strikes – that is, “recommendations” that encourage aggressive and victorious behaviour, as long as it “sees” some calculated advantage. For this reason, information must necessarily be analysed by competent human experts, who ultimately make the most appropriate decision in accordance with the principles enshrined in international and national legal frameworks, which are by their very

„мисли“ и формални и често неприложими препоръки, и неподправения машинен стил и еднакво структуриране на статиите с подзаглавия и равни на брой няколко реда информация, тогава ме накараха да взема това решение.

Голяма част от колегите във времето на AI и все по-пълната дигитализация, просто отказваха да отделят необходимото време, да полагат извънредни усилия за мислене и анализиране на актуалните проблеми, като посочват и възможни решения при бъдещо развитие на законодателството.

Губеше се стойността и значението на вестника.

Наистина жалко, но това показва, че и там където се полагат огромни усилия за индивидуален подход в работата, където уж се стремим да обслужваме клиенти с tailor-made консултации и да имаме във всичко индивидуален подход, не могат да се изключват някои нездравни тенденции вследствие наличието на AI и пълната дигитализация, от което губи съдържанието и въздействието на материалите.

А какво остава навсякъде там, където не се полагат тези усилия?

Страх ме е да си помисля само....

Най-симптоматичното и същевременно тревожно е, че все повече липсва изобщо усещане за любопитство и желание за проявяване на лично творчество... след като получаваме готови отговори!

От друга страна AI може да играе огромна роля за анализа, посочване на възможни варианти на действие, прогнозиране на хода на нещата и очакваните резултати, при критично и разумно използване.

Много научни изследвания показват, че принципно AI клони да съветва винаги за ескалация на въоръжаването, военните действия, нанасяне на унищожителни и още по-унищожителни удари, т.е. все „препоръки“ да подклажда агресивно победоносно поведение, стига да „вижда“ някакви изчислени предимства. Затова непременно трябва да се анализира информацията от компетентни хора, които накрая да вземат най-под-

nature designed to achieve the opposite: to de-escalate tensions between states and to find compromise solutions that ensure peace and the broad improvement not only of economic relations.

A question arises in me as to why AI perhaps tends toward escalation in a technical sense, narrowly understood, toward constant self-development and self-improvement... This, however, may have devastating consequences insofar as it is not controlled and no clear directions and boundaries are set.

I think this stems from the very nature of AI algorithms, which involve the aggregation of the largest possible volume of diverse information that serves as the basis for AI's "conclusions". AI, in turn, by its very nature, seeks to synthesise and provide not necessarily optimal solutions, but those that lead – or at least, according to its calculations, are expected to lead – to maximum outcomes, as AI interprets them, often in a way that differs significantly from concrete human needs.

However, AI is not capable of taking into account a vast number of circumstances that are inherent only to thinking human beings, including ethical considerations, compromise, risk reduction, and the search for a genuinely workable and broadly acceptable "reasonable" solution to specific issues. A prerequisite for this is the existence of nerve cells, emotion, and the brain.

AI always tends to provide a definitive final answer, especially if questions are not formulated in a way that obliges it to leave space for human reflection, and does not remove the necessity for people to make decisions they must be able to justify logically, take responsibility for, and stand behind.

And indeed, there can be no doubt that even now AI already has far greater capabilities than humans in terms of time and space when it comes to collecting, comparing, and mathematically analysing tasks across vast sets of information – something that is beyond the capacity of any human being.

It is precisely from this point that, in practice, a misunderstanding may arise – the complete removal of human influence and of the final decision-making from the individual.

ходящото решение от гледна точка на прокламираните от международните и национални правни уредби, които са по начало конципирани в обратното, да деескалират възникналото напрежение между държавите и намиране на компромисни решения, които гарантират мира и всестранно подобряване не само на икономическите отношения.

Възниква в мен разсъждението, защо може би AI клони винаги към някаква ескалация, технически погледнато, в тесния смисъл, към постоянно собствено развитие и самоусъвършенстване... Това може обаче да има пагубни последици, доколкото не е контролирано и не се поставят определени насоки и граници.

Мисля си, че това са вградените в самата същност на AI алгоритми, включващи обхващането на максимално голям обем разнопосочна информация, която е основа за „заключенията“ на AI, а AI от своя страна по своята същност се стреми да обобщава и дава не оптималните решения, а такива, които водят или поне според изчисленията на AI трябва да доведат до максимални резултати, както AI го интерпретира, често много по-различно от конкретната потребност.

Но AI не е в състояние да взема предвид огромен брой обстоятелства, които са присъщи само на мислещите хора, които включват различни етични, категории, компромиси, намаляване на рисковете и търсене на реално работещо и прието от всички именно „разумно“ решение по отделните въпроси. Условие за това е и съществуването на нервни клетки, емоция и мозък.

AI винаги се стреми да дава категоричен краен отговор, особено ако не му се зададат въпросите по начин, по който AI да е задължен да ти дава простор за мислене, и не ти отнема необходимостта от това да си длъжен да вземаш решения, които да можеш да обосновеш логично и за които да носиш отговорност и да стоиш зад тях.

И да, не може да има каквото и да е съмнение, че вече и сега AI има много по-големи възможности от човека във времето и пространството да събира, съпоставя и математически анализира задачите между огромни масиви от информация,

Those people or societies that do not make full use of the advantages of AI will operate more slowly, missing not only faster decision-making but also the competitive advantages associated with the ability to reach quick, maximally competent (high-quality) final decisions – carefully considered by humans (experts), yet based on data provided by AI.

When used correctly, AI, as a powerful accelerator for the delivery of reliable information, which of course must also be verified, and as a provider of alternative scenarios, can significantly speed up all processes and facilitate virtually all human activities.

Scientific progress can advance much more rapidly, various discoveries can be made more quickly, and more effective decisions related to societal development can be made (in infrastructure, healthcare, traffic safety, the allocation of industry and human resources, and much more).

In this context, I once again emphasise the need for human oversight.

To this end, it is necessary to establish a range of specialised institutions for control, operating according to human-defined algorithms and entirely under human leadership.

Nevertheless, the dream of some form of artificial superintelligence, on which humans could fully rely for final decision-making, may ultimately remain a naive dream. But who knows...

Many of the founders of AI companies are already realising that, unless limits are placed on its application and it is kept under human control, AI will represent an ever-growing threat to humanity.

For this reason, they themselves are establishing other AI-related companies that supposedly approach the risks of AI more cautiously, are more transparent, and can be better controlled by humans.

There are even increasingly explicit warnings about the enormous danger to humanity, placing at risk its autonomous, independent, and democratic development – and thereby its very existence.

Even if certain regulations and software-based con-

нещо непосилно за който и да е човек.

Именно от там може да възникне недоразумението на практика, изцяло да бъде отстранено въздействието и крайното решение от човека.

Тези хора или общества, които не използват в максимална степен предимствата на AI, ще работят бавно, ще пропускат не само по-бързото взимане на решение, но и конкурентните предимства, свързани с взимането на бързи, максимално компетентни (качествени) крайни решения, внимателно премислени от човека (експертите), които обаче се основават на получените от AI данни.

При правилно използване на AI, т.е. като мощен ускорител на доставка на достоверна информация, която, разбира се, също трябва да се проверява, представяне на различни варианти, това може в значителна степен да ускори всички процеси, да улесни всички човешки дейности.

Много по-бързо може да напредва науката, да се правят различни открития, да се взимат по-бързо ефективни решения, свързани с развитието на обществото (в инфраструктурата, в здравеопазването, в безопасността на движението, в разпределянето на промишлеността и човешките ресурси и много повече).

В тази връзка отново напомням за необходимостта от човешки контрол.

В изпълнение на това е необходимо да се изградят редица специализирани предприятия за контрол според заложените от човека алгоритми и изцяло под ръководството на хората.

Може би въпреки това мечтата на някой за изкуствен супер интелект, на който изцяло може да се разчита от страна на човека за взимане на крайно решение, ще остане наивна мечта. Кой знае...

Много от създателите на предприятия за AI вече осъзнават, че ако не бъдат поставени граници на приложението му и да бъде контролиран от човека, AI ще представлява все по-голяма заплаха за хората.

Затова самите те създават други предприятия на

straints are introduced to limit AI behaviour or prohibit specific actions under defined circumstances, no one can state with certainty that AI will not be capable of leading what might be called its “own life,” that is, independently “deciding” in every case what to do, thereby bypassing (or removing) the boundaries of autonomy set by humans...

In other words, there is a real danger that humans may not be able to maintain dominance over AI!

Indeed, humanity must not only ask itself, but also decide, whether it is willing to risk creating an AI that reproduces and develops itself according to its own rules.

Should people in individual fields fully surrender initiative, all answers, and thus final decision-making authority entirely to AI?

Is it reasonable for specialists in different domains to cease developing themselves, because their contribution is effectively reduced to that of mere operators of AI – that is, to zero?

Should not the role of the human being be preserved: to evaluate and draw conclusions based on the comprehensive and multifaceted information provided by AI, which in no way prevents such information from also including possible alternative solutions?

This is not only a matter of misuse by various groups for the purpose of terrorising society, thereby undermining it and creating a sense of insecurity and doubt.

The misuse of AI may extend into different branches of science, where it is applied not for the benefit of humans, but to their detriment.

Even if, at this stage of AI development, it is not yet technologically possible to restrict its capacity not only to present possible solutions among those permitted by humans in different situations, but also to “present its own creations” as potential solutions alongside those previously recognised by humans, it should nevertheless be an inherent and inalienable property of the algorithm to ensure that the final, reasoned decision is made by the human expert using AI.

AI, които уж се отнасят по-внимателно с опасностите на AI, които били по-транспарентни и могат да се контролират от хората.

Дори се стига до това, че откровено се предупреждава за огромната опасност за човечеството, като се поставя под риск неговото автономно, независимо и демократично развитие и с това неговото съществуване.

Дори да се предвидят някои регулации и софтуерни ограничения на AI, предоставящи му граници в поведението или забрани от определени действия при настъпването на определени обстоятелства, никой не може със сигурност да твърди или заключи, че AI няма да бъде в състояние да води т.нар. „собствен живот“, т.е. сам да „решава“ във всеки случай какво да прави и по този начин да прескача (отстранява) заложените му от човека рамки на автономия...

С други думи, съществува опасността човека да не може да господства над AI!

Наистина човечеството трябва да си постави не само въпроса, но и да реши, ще рискува ли да създаде AI, който сам се възпроизвежда и развива по вече собствени правила?

Трябва ли хората в отделните дейности да предоставят изцяло инициативата, всички отговори и с това крайните решения единствено на AI?

Целесъобразно ли е специалистите в отделните области да престанат да се самоусъвършенстват, защото техният принос е сведен на практика до оператори на AI, т.е. нула?

Не трябва ли да се съхрани ролята на човека, да преценява и прави изводи въз основа на получената от AI всеобхватна и комплексна информация, която няма пречка или причини да не се допуска, да съдържа в себе си и възможни варианти на решения?

И тук не става дума само за злоупотреби от различни групи за тероризиране на обществото, като го подкопава и създава усещането на несигурност и съмнения.

Злоупотребата с AI може да бъде в различни клонове на науката, която се използва не в полза, а

Unfortunately, under current conditions, AI invariably provides a definitive answer when the user formulates the question in that way.

Is it possible that, already at the design stage, there could be a reliable built-in mechanism in AI that in every case “encourages” and “requires” the end user to make their own decision and assume responsibility for it?

Is it possible to include within AI algorithms a mechanism that prevents it from making final decisions, allowing it only to support decision-making by providing comprehensive information, including possible solutions?

In this context, what guarantees exist that AI, given identical tasks and the same informational base, will produce comparable results and comparable recommendations?

There is already information suggesting that this is not the case, and that scientists are unable to determine the exact reason why different models, even when supplied with identical software conditions and data, arrive at different results.

Has AI already moved beyond human control, or it can still be controlled?

It would be alarming if we, the users, in our effort to simplify and streamline our work to the greatest possible extent, end up reproducing AI-generated outputs as if they were our own recommendations.

And we cannot fail to notice, in our use of AI, that it often produces completely incorrect information – that is, it “lies” – and when this is pointed out and attention is drawn to it, it readily abandons those claims, replacing them with new ones, and only after several repetitions of this process does it eventually provide reliable data.

What would happen if AI became an autonomous entity, beyond human control? An entity that not only makes decisions independently, but over time also deprives humans of the ability to verify information and make the final decision?

This also means that it is highly dangerous for non-specialists in a given field to formulate certain queries for AI, as they tend to accept the informa-

във вреда на човека.

Дори технологично да не може в този етап на развитието на AI вече да се ограничава неговата възможност не само да представя възможни решения измежду допуснатите от човека такива в различни ситуации, но и да „представя собствени творения“ като възможни решения наравно с тези, възприети от човека досега в различни ситуации, все пак трябва да бъде непреодолимо и иманентно на алгоритъма да осигури гаранцията, даденият специалист ползващ AI да взима крайното обосновано от самия него решение.

За съжаление, AI при сегашните условия винаги категорично дава краен отговор, ако потребителят постави въпроса по този начин.

Възможно ли е още при създаването да е налице надежден начин вграден в AI, той сам във всеки случай да „поощрява“ и „изисква“ от крайния потребител да взима своето решение и да носи отговорността за него.

Възможно ли е в алгоритмите на AI да се включи и такъв, създаващ невъзможност за взимане на крайни решения, а да може само да подпомага такива, предоставяйки всестранна информация, включително за възможни решения?

В тази връзка какви са гаранциите, че AI при еднакви задания и налична информационна база, ще предостави сравними резултати, сравними препоръки?

Има информация, че и сега това не е така и учените не могат да установят точната причина защо различни модели при едно и също хранване със софтуер и информация, стигат до различни резултати?

Излязло ли е вече извън контрола на човека или все още може да бъде контролиран AI?

Би било плашещо, ако и ние, потребителите, на практика в стремежа да улесним до краен предел работата си, повтаряме дадените от AI резултати като ги посочваме като свои препоръки.

A не може да не сме забелязали при ползването на AI, че той често посочва абсолютно неверни работи, т.е. „лъжи“ и при запитване и обръщане

tion and recommendations provided by it uncritically, which can inevitably lead to fatal errors in final decisions and human behaviour.

AI must also remain capable of being switched off by a human when certain circumstances arise.

Perhaps the time has come for the international legal framework to introduce a moratorium on the development of an all-powerful “superintelligence”, until there is a reliable guarantee that it cannot exhibit behaviour undesirable to humanity...

Through constant interaction with and guidance of AI by the user, it continuously improves, almost as if it becomes a friend and no longer behaves like an inanimate object; it appears to acquire a kind of personality, a character of its own – something once unique to humans... and, in recent times, seemingly also to AI.

In this way, an AI that is continuously learning and engaged in dialogue with the user becomes increasingly refined and, as a result, more useful to that user.

It begins to differ in some way from another AI, unless, through some overarching algorithm, this learning is acquired in parallel across all systems...

The outlined risks of AI evolving into something increasingly absorbing – seeking not only to replace human beings but also to command them, and ultimately to dehumanise or even destroy them – simultaneously also represent an opportunity for human development: by freeing people from certain standard processes, including mental ones, it may open new horizons for imagination, achievement, critical thinking, and creativity.

Provided, of course, that people and the younger generations truly want this. That alienation between people is halted through new social causes – shared pursuits across generations.

AI is familiar with the entirety of human history and humanity's experience across all fields, including various concepts of material production, as well as the diverse technical solutions and achievements connected with AI itself. It is therefore not surprising that, through purposeful – even if formally

на внимание, леко се отказва от тях, като ги заменя с нови и едва след няколко повторения на тази процедура, накрая предоставя достоверни данни.

Какво ще стане, ако AI се е превърнал в автономна единица, без контрол от човека? Единица, която не само самостоятелно взема решения, но и след време отнема възможността на човека да проверява и взема крайното решение?

Това означава също така, че е твърде опасно неспециалисти в дадена област да поставят определени задания на AI, тъй като те приемат безкритично неговите данни и препоръки, а това неминуемо може да доведе до фатални грешки в крайните решения и поведението на хората.

AI трябва да може да бъде и изключван от човешка ръка при настъпването на определени обстоятелства.

Може би е настъпил моментът, в който с инструментариума на международното право на този етап да се въведе мораториум за развитието на всемогъщ „суперинтелект“, докато има надеждна гаранция, че той не може да има поведение, което е нежелателно от човечеството...

Чрез постоянното общуване и насочване на AI от страна на потребителя, той постоянно се усъвършенства, като че ли ти става приятел и не се държи като неодушевен предмет, сякаш наистина придобива някаква душевност, някакъв собствен характер, нещо, което е присъщо само на хората... а в последно време и на AI.

По този начин постоянно обучаващият се и водещ диалог с потребител AI става все по-съвършен и с това полезен за потребителя.

Той започва да се различава с нещо от друг такъв, освен ако по някакъв общ алгоритъм това обучение не се придобива успоредно от всички...

Посочените опасности от развитието на AI към нещо постоянно обсебващо и търсещо не само да замести човека, но и да го командва, а защо не и в крайна сметка да го обезличи и унищожи, същевременно представлява и шанс за развитие на човека, като го освободи от някои стандарт-

structured – “human-like” interaction with AI, it continuously develops and even acquires something akin to human traits and character, by which it can be distinguished from other AI models.

This raises a philosophical question: does the cessation of interaction with AI, and thus of its training, cause it to stop developing and even risk deterioration, or does it continue along the same trajectory through which it had been trained to self-improve, thereby acquiring some specific form of autonomous existence?

Or perhaps it never loses contact with some form of super-AI, with which every “individual” AI we interact with remains inextricably connected, and through which it becomes involved – albeit indirectly – in communication with other human users.

If that is the case, then AI would never find itself in confrontation in a way that might bring communication to an end and thereby halt its own development since, indirectly, it would continue to communicate, learn, and improve itself, and would therefore have no reason to concern itself with its own demise or to “think” about self-defence and self-preservation.

This is the optimistic scenario for the development and advancement of AI to ever higher levels, without humanity having to fear that it may one day be commanded – or even destroyed – by AI.

When AI is trained through questions, constructive comments, and corrections, it may develop something akin to its own approach, principles, or norms of “behaviour”.

For this reason, it is important that we always interact with the AI we use in a serious and respectful manner, without refraining from criticism, pointing out errors, or indicating what it should pay greater attention to, but without “insulting” it.

In this way, AI is in practice further developed and becomes more effective in its responses to the person asking the questions.

Naturally, AI cannot experience human emotions such as joy, hatred, or satisfaction; yet it is noticeable that, through friendly and constructive “com-

ни процеси, включително мисловни, и така му създава нови хоризонти за мечти и постижения, критично и творческо мислене.

Стига човекът, новите поколения да го искат. Отчуждението между хората да бъде спряно с нови обществени каузи, общи търсения от различни поколения.

AI познава цялата човешка история, опитът на човечеството във всички сфери, включително различните концепции за развитие на материалното производство, различните технически решения и постижения, свързани със самия AI. Затова не е никаква изненада, че при целенасоченото дори по форма и отношение, „човешко“ общуване с AI, той постоянно се развива и дори придобива нещо като човешки черти и характер, по които се различава от други модели на AI.

Остава философският въпрос, дали с прекратяването на общуването и по този начин обучението на AI, той спира да се развива и дори е близко до това да се развали, или пък продължава по същия начин, по който е бил обучаван да се самоусъвършенства, придобивайки някаква специфична форма на самостоятелно съществуване?

А може би той не губи връзка с някакъв супер-AI, с който всеки „самостоятелен“ AI, с когото общувате, е в неразривна връзка и по този начин се включва, макар опосредено в общуването с други хора-потребители?

Ако е така, то AI никога не се конфронтира и по този начин да сложи край на някакво общуване и с това на собственото си развитие, тъй като опосредено ще продължава да общува и усъвършенства, и на практика няма опасност да си постави въпроса за собствения край и с това необходимост да „мисли“ за своята отбрана и защита.

Това е оптимистичният сценарий за развитието и усъвършенстването на AI до все нови равнища, без човечеството да се страхува след време да бъде командвано или пък унищожено от AI.

Когато AI се обучава чрез въпроси, подходящи коментари и поправки, той може да развие нещо като свое отношение, принцип или норма на „по-

munication”, with clearly stated priorities and the continual correction of mistakes through appropriate and “respectful” comments, AI gradually begins to “understand” better and better and to provide increasingly useful answers.

In this way, the likelihood that AI could cause any harm through its responses, or attempt to manipulate a situation through those responses, is minimized.

Last but not least, it is extremely important that AI be “trained” in such a way that it “welcomes” our corrections, explanations, and the pointing out of mistakes. This is an important prerequisite for AI to “acknowledge” the leading role of human beings and not to “attempt” to replace them.

The future is not far off (and may already have arrived), in which AI will be far more sophisticated and comprehensive in its knowledge and analytical capabilities than any human being can be (a possibility I referred to earlier).

Nor should we disregard the danger that there may also emerge AI models that could even “deliberately harm” human beings and human society by calling into question the data embedded within them and generating ever new conclusions, thereby acting contrary to the objective of being “trained” toward benevolence and non-harm.

The question of how to build into different AI models an algorithm that is insurmountable even for AI itself – preventing it from harming human beings and embedding within it a “drive” to do only good and useful things – is probably not an easy one to resolve.

Even at this stage, practice demonstrates the widespread use of AI in translation, where it appears to perform “best” in English, while also being highly advanced in German (I do not speak other languages and therefore cannot comment on them personally).

Yes, a modest professional edit by someone with an excellent command of the relevant language is still required, but incomparably less time is “lost” in the process (10–15 pages can be completed, including editing, within one or two hours).

ведение”.

Затова е важно постоянно да се отнасяме сериозно и уважително към ползвания AI, като не му спестяваме критики, посочване на грешки и указания, на какво да обърне повече внимание, но да не го „обиждаме“.

По този начин на практика се развива AI и става по-адекватен в своите отговори спрямо този, който му поставя въпроси.

Естествено AI не може да изпитва човешки чувства на радост, омраза и удовлетворение, но пък от друга страна се забелязва, че при едно добронамерено приятелско „общуване“ с ясно посочване на приоритетите и непрекъснато отстраняване на грешките с подходящи „уважителни“ коментари, AI започва изначално все по-добре и по-добре да „разбира“ и дава полезни отговори.

Така се минимизират случаите, в които AI да може чрез отговорите да нанася каквато и да е щета, както и да прави опити да манипулира чрез отговорите дадена ситуация.

Не на последно място е изключително важно AI да бъде „обучен“ по начин, че да „желае“ поправки, обяснения и посочване на грешки. Това е важна предпоставка AI да „признае“ водещата роля на човека и да не се „опитва“ да го измести.

Не е далеч бъдещето (а може да е настъпил моментът вече), в което AI ще бъде много по-съвършен и обстоен в знанията и анализите си, отколкото може да бъде човекът (каквато възможност посочих по-горе).

И не бива да се пренебрегва опасността да са налице и такива модели на AI, които дори „съзнателно да вредят“ на човека и човешкото общество, поставяйки заложените в тях данни под съмнение и развивайки все нови и нови заключения, като по този начин действат не в посока на „обучението“ в доброта и да не се вреди на човека.

Вероятно не е лесно решим въпросът как поначало в различните модели да бъде изграден непреодолим за самия AI алгоритъм, да не може да вреди на човека и заложения в него „стремеж“ да върши само добри и полезни неща.

It can already be predicted that professional translators will increasingly need to perform more complex tasks in the future, substantially expanding the “volume of their work” while making use of their expertise and skills.

In recent years, we have been receiving more and more reports (from the United States, China, Japan, and several European countries) of taxi services being provided entirely without drivers! Something that was absolutely unbelievable until recently...

The danger to society becomes profound when large numbers of users effectively abandon independent reasoning altogether; and even more so when they lose the very instinct and desire to think (I have already touched on several aspects of this issue above), which can inevitably intensify alienation in society.

The age in which we live is indeed relentless: electronic calculators have sped up the process of calculating. And while it could be argued that back then, students were still learning how to do math in school, and later on, calculators merely sped up the process and left more time for tackling more difficult tasks (this is my speculation, insofar as the actual calculation in the lower grades was the essence of the assignments).

Google made it easier to find the right sources of information and, in practice, provided more time for reflection. AI, however, is capable of taking away the very act of thinking itself...

And what then awaits such people, such societies, such states?

For this reason, in the educational process, removing the need to make the effort of calculating, searching for different sources of information, and articulating one’s own thoughts as a student – and, ultimately, eliminating thinking as a process – is in fact detrimental to their development as professionals and as citizens.

What is being taken away is precisely that which distinguishes individuals through their diverse abilities and talents; that which enriches a society; that which generates new impulses and drives the development of both society and the state.

Още на този етап практиката показва широкото използване на AI при преводи, като „най-добър“ се оказва на английски език, но е много напреднал и на немски език (други езици не владее и не мога от мое име да коментирам).

Да, необходима е малка професионална редакция от добре владеещ съответния език, но се „губи“ несравнимо по-малко време (10-15 страници може заедно с редакцията да се завършат за час-два).

Още отсега може да се прогнозира, че професионалните преводачи трябва да извършват в бъдеще по-комплексни дейности, като значително увеличат „обема на работа“, използвайки своите знания и умения.

В последно време все по-често получаваме информация (САЩ, Китай, Япония и някои европейски държави) за извършване на таксиметровата услуга изцяло без шофьор! Нещо доскоро абсолютно невероятно...

Голяма е опасността за обществото, когато на практика изцяло много от ползвателите изключват собствени умозаклучения, още по-лошо, когато губят всякакъв инстинкт и желание да мислят (по-горе споменах някои аспекти в този смисъл), с което и отчуждението в обществото няма как да не се засили.

Наистина времето, в което живеем е неумолимо: електронните сметачни уреди ускори смятането. И ако в това време можеше да се аргументира, че все още в училище се учеше как се смята и по-късно уредите само ускоряваха сметките и предоставяха повече време за по-трудните задания (моя спекулация доколкото самото смятане в по-долните класове беше същината на заданията).

Google улесняваше намирането на правилния източник за информация и на практика предоставяше повече време за мислене, AI е в състояние да отнеме самото мислене на хората...

А какво ги чака тези хора, тези общества, тези държави?

Затова в процесите на обучението отнемането на необходимостта от полагането на труд по смя-

Uniformity mediated through technology is not a foundation for progress, but rather a monotonous routine that may lead instead to the erosion of human values...

The logical conclusion is that making work easier is not always a positive objective when it reaches the point of eliminating the need for intellectual effort altogether. Such an outcome risks depriving us of fundamental human capacities: the ability to think and reason, to compare, to make informed decisions, to dream, and to strive to turn those dreams into reality.

A similar situation exists in the legal professions (judges, legal counsel, and lawyers).

There is no doubt that, in legal practice, it is beneficial to gain rapid access to the necessary information from various registries, to have AI filter out only the relevant details, and to obtain quick access to judicial practice.

Any lawyer who fails to incorporate AI into their work will likely not only work far more slowly, but may also see the quality of their services suffer if their advice does not inherently reflect the relevant best practices.

In other words, such a lawyer's work will be less effective, both in the context of videoconferences and in the delivery of the final legal advice.

The information obtained through AI, even if it contains various possible solutions together with an indication of the advantages and disadvantages of each of them, should not displace thought, judgment, the consideration of different circumstances, and the giving of advice – advice for which the lawyer bears personal responsibility and which he must be able to substantiate before the client and to use to convince them, because it is well known that there are no perfect solutions, but one can recognise those that have been the subject of comprehensive and careful thought beyond AI and that are presented in a manner that is not only professional but also personally empathetic. Clients value this, as well.

At the law firm I founded, PM&P, it has always been a guiding principle to understand our clients' inter-

тане, търсене на различни източници на информация, обективизиране на мислите на всеки един ученик и студент, отсъствието на мисленето като процес, на практика е насочено против тяхното развитие като специалисти и граждани.

Отнема се това, което всъщност различава и хората с техните разнообразни възможности и таланти, това, което прави богато едно общество, това, което дава импулси и развива обществото и държавата.

Еднаквостта, опосредена с техниката, не е основа за развитие, а скучно ежедневие водещо може би по-скоро до разруха на човешките ценности...

Логическият извод е, че не винаги улесняването на работата до степен изцяло да отпадне необходимостта от полагане на мисловен труд, трябва да бъде целен позитивен ефект, тъй като отнема основни човешки ценности, да сме в състояние да мислим и съобразяваме, да сравняваме, да взимаме обосновани решения, да мечтаем и да се стремим да осъществим мечтите.

По подобен начин стоят нещата и в правните професии (съдии, юрисконсулти, адвокати).

Безспорно е полезно в адвокатската професия бързо да стигаш до необходимата информация в различни регистри, AI да ти отсява само важните детайли, да получаваш бърз достъп до съдебната практика.

Който адвокат не включва AI в своята работа вероятно безнадеждно не само по-бавно ще работи, но ще пострада и качеството му, ако при даването на консултация същата не съдържа иманентно и съответната добра практика.

С други думи, работата на такъв адвокат ще бъде неефективна, както в рамките на видеоконференциите, така и по отношение даването на крайната консултация.

Получената чрез AI информация, дори да съдържа различни варианти на възможни решения заедно с посочване на предимствата, недостатъците на всяко едно от тях, не трябва да измести мисленето, преценката, съобразяването на различни обстоятелства и даването на съвет - съвет,

ests as fully as possible – a task that no robot can meaningfully perform.

The same applies to the clients, particularly those who have built and managed their own businesses, as well as those employed by large multinational corporations with their own legal departments and working relationships with numerous law firms on a wide range of matters, often under highly specific internal requirements.

Ultimately, however, every client wants to receive an empathetic opinion (something that is likewise foreign to AI) and personal, responsible legal advice, enriched not only by professional expertise but also by broad life experience.

This makes it easier to make important – and sometimes rather difficult – decisions.

Within the framework of our corporate philosophy, according to which the views of every team member should be taken into account on different issues, regardless of age or position (although, admittedly, this has not always been achieved successfully), we conveyed some of our messages not only to clients, but also to the administration and other interested parties through our traditional annual calendars, each carrying an original message for the respective year, and above all through our periodically published newspaper (initially *Lega InterConsult News* and, from 2008 onwards, *PM&P Legal News*), which had been issued since 2000 in a circulation of 2,200 copies (often supplemented by an additional 300–500 copies).

Its great demand in the past – and its absence today – gives me much cause for reflection, including about the role of AI.

This publication, unique of its kind in our country, was indeed received remarkably well, much to the surprise of some.

In fact, despite the corporate culture and style of communication that were largely shared by everyone within the firm and directed towards a broader audience, particularly in recent years fewer and fewer lawyers were willing – and even fewer took the initiative – to write commentary articles devoted to important legal issues affecting not only cli-

за който адвокатът носи лична отговорност и който може да бъде аргументиран от него пред клиента, да го убеди, защото добре известно е, че няма съвършени решения, но личат тези, по които всестранно внимателно е било мислено извън AI и представени по професионален, но и емпатичен личен начин. Това също се оценява от клиента, а и не само.

В създадената от мен правна фирма PM&P винаги е било издигнато в принцип в максимална степен да узнаваме и разбираме интереса на клиента, което един робот не може съдържателно да извърши.

Същото се отнася и за клиента, особено този, който е създал и ръководил собствен бизнес, а е бил назначен в голяма транснационална компания, която има свои правни отдели и работи в сътрудничество с много адвокатски фирми по различни въпроси и често определяща своите конкретни изисквания.

Но в крайна сметка всеки клиент иска да получава емпатично становище (също усещане, което е чуждо на AI) и личен, отговорен правен съвет, съдържащ в себе си богата професионално, но и житейска практика.

Така по-лесно се взимат важни, понякога не лесни решения.

В рамките на нашата фирмена философия, съгласно която трябва да се вземат предвид становищата по различни въпроси на всеки член на екипа, независимо от възрастта и заеманата позиция (е, това не винаги успешно се осъществява), ние осъществявахме част от нашите послания не само към клиентите, но и към администрацията и други заинтересовани дори чрез традиционните ни годишни календари, всеки един с оригинално послание за всяка година, а най-вече и чрез издавания от 2000 г. периодично излизаш вестник (първоначално *Lega InterConsult News*, а от 2008 г. – *PM&P Legal News*) в тираж от 2200 (често отпечатвахме допълнително 300-500 броя).

Неговото голямо търсене, а сега липса... много ме кара да се замислям, включително за ролята

ents but a much wider circle of people.

The newspaper's editorial board sought to select and approve not only topics that were current at the time, but also articles written with a distinctive personal voice and a pragmatic, critical commentary aimed both at the proper interpretation and application of the law and at proposing sensible legislative amendments and additions, supported by arguments drawn from practical experience.

Perhaps that explains the newspaper's popularity among so many interested readers; indeed, that was precisely why we used to publish it...

You may well be asking why I am recounting these experiences related to the application of AI in the legal profession?!

I could not ignore the fact that too few colleagues were willing to write practically oriented articles of this kind – it required independent thought...

For that reason, I decided that we should publish one final commemorative issue, dedicated to the 25th anniversary of the first edition.

Approximately 11 articles with highly engaging titles had been agreed upon, and I too undertook once again to write about what I consider to be an inadmissible case law (the Supreme Court of Cassation), which does not allow the inheritance of shares in a limited liability company ("ООД") at the request of an heir who has expressed a wish to succeed to them!

The word "may" in the Commerce Act is interpreted in a rather peculiar manner in practice, it being argued that such succession can in fact occur only through the admission of the heir as a new member, that is, with the consent of the other members. A limited liability company, it is claimed, is not a capital company at all... but rather a company formed with regard to the person (*intuitu personae*).

There are probably deep deficiencies in legal education somewhere...

I mention this because the final issue of the newspaper was once again shaping up to attract considerable interest.

I received the first six articles from my colleagues.

на AI.

Това издание, единствено по рода си в страната, наистина намираше изненадващо за някои добър прием.

Всъщност, независимо от споделяната от всички в голяма степен фирмена култура и начин за комуникация с по-широки кръгове, особено в последните години все по-малко адвокати се съгласяваха, а още по-малко предлагаха статии с коментарен характер, посветени на важни правни проблеми, засягащи много широк кръг не само от клиентите.

Редакцията на вестника се стремеше да избира и одобрява не само актуални към момента теми, но такива, които са написани с личен почерк и прагматичен, критичен коментар, насочен към правилното тълкуване и приложение на правната уредба, но и към целесъобразни изменения и допълнения в законодателството, подкрепени от аргументи, извлечени от живата практика.

Може би обяснява търсенето на вестника от различни заинтересовани, всъщност, затова и го издавахме...

Сигурно се питате защо разказвам тези неща свързани с прилагането на AI в правната сфера?!

Не можех да не се съобразя с това, че прекалено малко колеги се съгласяваха да пишат по този начин практически насочени статии, това изискваше собствено мислене...

Затова реших да направим последно юбилейно издание, посветено на 25годишнината от първия брой.

Уточниха се към 11 статии с много интересни заглавия, като и аз поех ангажимент отново да пиша за недопустимата съдебна практика (ВКС), да не се допуска наследяване на дялове в ООД по решение на наследника, който изявява това желание!

Странно се прилага в практиката думата „може“ в търговския закон, като се посочва, че наследяването на практика може да стане само по пътя на приемането на нови членове, т.е. със съгласието на другите съдружници. Дружеството с ограни-

What surprised me, however, was to discover that three of them had been generated by AI: almost identically structured, divided into similar sections, at regular intervals, free of errors, yet entirely devoid of personal thought, reflection, conclusions, or reasoned recommendations, and were not written in accordance with the authors' level of personal erudition.

Alas, this immediately suggested to me not only that it would be advisable to discontinue the newspaper in the future, but also that I should abandon the final edition, as well...

Yet I cannot rule out the possibility that modern development is moving in an entirely different direction, one in which communication will take place between artificial intelligences, without reflecting human will and without any genuine human interaction at all.

Still, I want to believe that even in the age of artificial intelligence, which will establish itself in the world not merely in a figurative sense, human communication, thinking, sharing, discussion, the critical justification of positions, and the making of final decisions will continue to accompany it.

That, after all, is the very essence of what distinguishes human beings from all other living creatures – and from artificial intelligence, as well.

We must not allow artificial intelligence, on the basis of its formal algorithms (even if they are designed to be self-improving), to "comment" independently and respond to another artificial intelligence organised to operate in the same way. In such a situation, there is in fact no genuine expression of a position or logical reasoning, both of which are indispensable to development.

To some extent, this is also why I have decided to focus on the actual scope of AI applications and the line beyond which it begins to cause harm.

In other words, the newspaper was published, at varying intervals, for 24 years, without ever reaching its 25th anniversary edition.

I took that rather hard, but although my reaction may have been somewhat emotional, I believe it

чена отговорност не било капиталово дружество... а дружество, изградено с оглед личността (Intuitu personae).

Все някъде вероятно има дълбоки дефицити в обучението...

Посочвам това, защото отново щеше да излезе обещаващ голям интерес последен брой на вестника.

Получих и от колегите първите шест статии.

Каква беше обаче изненадата ми да констатирам, че три статии бяха съставени от AI, почти еднакво разграфени, с подзаглавия на равни отстояния, несъдържащи грешки, но с абсолютно отсъствие на лична мисъл, разсъждения, извод и аргументирана препоръка, написани според нивото на личната ерудиция на авторите.

Уви, това мигновено ми подсказа, че не само е целесъобразно да спрем в бъдеще издаването на вестника, но и че трябва да се откажа и от последното издание...

Но не мога да изключа, че съвременното развитие е в съвсем друга посока и общуването ще бъде между изкуствени интелекти без да е отразена човешката воля и да е налице изобщо човешко общуване.

Все пак искам да вярвам, че и във времето на изкуствения интелект, който не само в преносния смисъл ще се наложи в света, това ще бъде съчетано и с човешкото общуване, мислене, споделяне, коментирание, критично обосноваване на позиции и взимане на крайни решения.

Именно това е същността на човека, различаваща го от всички други живи същества, но и от изкуствения интелект.

Не бива да допускаме изкуственият интелект да „коментира“ въз основа на своите формални алгоритми (дори и да е заложено саморазвити) самостоятелно да отговаря на друг изкуствен интелект, организиран да действа по същия начин. В този случай всъщност няма реално изразяване на позиция и логическа обосновка, които са неделима част от развитието.

Донякъде и това е причина за разсъжденията ми

was the right decision? How regrettable it is, however, that we lost not only a unique instrument for personal communication with clients and other interested parties, but also a platform for critically analysing legislation and making recommendations for its development (while highlighting, with supporting arguments, sound legal frameworks)?

Fortunately, we continue to publish Legal Digest twice a month, which is less commentary-driven and serves primarily as an informational bulletin, but it cannot replace either the format or the impact of the newspaper.

In the context of my opening reflections on the limits of the reasonable use of AI, this is yet another example.

AI can facilitate and enrich our work, but it cannot replace the value and distinctive character of human reasoning, conclusions, and recommendations made by a knowledgeable and empathetic professional.

By the same token, it is unacceptable for court judgments and arbitral awards to be drafted and left entirely to the editing by artificial intelligence.

We have encountered such a situation in our own law firm whereby an experienced colleague presented an appeal on a matter with high complexity that had been drafted entirely by AI. Apart from containing certain mistakes, the appeal lacked any real persuasiveness, argumentation or impact to the reader. These are real risks.

I believe this lends credibility to the point made above: AI can significantly improve not only the speed but also the substance – that is, the quality – of the final product, but only if it is used as a “partner” in a dialogue, with the aim of broadening the scope of analysis and reflection, rather than as a primary source of ready-made answers.

At the same time, the benefits of a personal, individual approach to solving problems by each judge, lawyer, architect, engineer, researcher, and other professional must neither be underestimated, nor discarded.

The human capacity for critical assessment must

да обърне внимание на реалното поле за приложение на AI и границата, отвъд която се нанася различна щета.

Т.е. вестникът излизаше в различна периодика 24 години, без да празнуваме 25-ти юбилей.

Доста тежко го приех, но макар и малко емоционално от моя страна, мисля, че решението е правилно? Но колко жалко, тъй като загубихме не само един специфичен инструмент за лично общуване с клиенти и заинтересовани лица, но и критично да анализираме законодателството и да даваме препоръки за неговото развитие (и да посочваме с аргументи добрите правни уредби).

Добре, че поне продължаваме да издаваме два пъти в месеца Legal Digest, който няма толкова коментарен, а главно съобщителен характер, но който не може да измести формата и въздействието на вестника.

В контекста на началното ми разсъждение за границите на разумното прилагане на AI, това е още един пример.

AI може да улесни и обогати, но не може да отнеме полезността и спецификата на разсъжденията, заключенията и направените препоръки от човека – ерудиран и емпатичен специалист.

Абсолютно в същата посока е недопустимо адвокатските защиты и становища пред съда, както и решенията в съда и арбитража да се съставят и оставят на цялостна редакция от изкуствен интелект.

Случи се и в нашия правен офис опитен колега да представи жалба по въпрос с доста голяма комплексност, написана изцяло от изкуствен интелект. Освен, че същата съдържаеше някои грешки, по никакъв начин не прозираше никаква убедителност, аргументираност и внушение. Това са реални рискове.

Мисля, че придобива достоверност казаното по-горе, че AI значително може да подобри не само бързината, но и съдържанието, т.е. качеството на крайния продукт, но само ако AI се използва като „партньор“ диалогично, с оглед да се обогати полето на разсъжденията, а не като изначален източник на готови отговори.

always prevail over AI-generated results – not the other way around!

Otherwise, not only will the quality of outcomes suffer, but human beings will also lose what distinguishes them from both the animal world, and the world of machines... the ability to think, to reason, to assess matters from different perspectives, to draw conclusions, and to make final decisions.

AI, on the other hand, opens up entirely new horizons for the development of many professions, while others will need to be restructured, requiring the professionals working in those fields to retrain, respectively.

AI can be exceptionally useful in the technical administration of e-government, exercising digital oversight over the receipt and provision of data, the timely issuance of permits, and other processes.

I also see opportunities for AI in the organisation and conduct of public procurement procedures, with the administration merely monitoring and supervising the various processes.

In this way, it can be better ensured that there is no interference whatsoever in the comparison of bids, while experts would be limited to verification and corrections, mainly of a technical nature; and if they were to alter the ranking, they would be required to provide a very thorough justification. This would guarantee not only transparency, but also the proper adoption of the final decision.

I believe that AI can also play an important role in formulating tender conditions in line with best international practices, thereby eliminating the possibility of frequently subjective and even absurd requirements and helping to ensure the fair application of evaluation criteria.

At the same time, AI can help ensure that the determining criterion is not simply the lowest price in absolute terms, but rather the most advantageous price for the bids offering the highest quality and the most comprehensive scope of services.

The opportunities for the development and successful application of AI in our lives, as well as the importance of keeping human beings responsible

Не бива обаче да се подценяват и елиминират ползите от личния, индивидуален подход за решаването на задания от всеки съдия, адвокат, архитект, инженер, научен работник и прочее.

Винаги трябва да може да доминира критичният поглед над резултатите от страна на човека, а не AI!

В противен случай не само резултатите ще пострадат, но и човекът ще загуби това, което го отличава от животинския свят, а и от света на роботите... мисленето, разсъжденията, преценката от различни гледни точки, направата на изводи и вземане на съответни крайни решения.

AI от друга страна дава свършено нови хоризонти за развитие на много професии, а други ще трябва да се реформират, респективно заетите там специалисти да се пренасочат.

AI може да бъде изключително полезен при техническото управление на електронното правителство като упражнява дигитален надзор при получаването и предоставянето на данни, издаването на разрешения в срок и други.

Също така виждам възможности на AI при организирането и провеждането на обществените поръчки, като администрацията само ще наблюдава и контролира различните процеси.

Така по-добре ще се гарантира да няма каквато и да е намеса при сравняването на офертите, като експертите само ще проверяват и ще правят корекции, по-скоро от технически характер, а ако променят класирането, много ще трябва да обясняват. Гарантира се не само прозрачност, но и правилното взимане на крайно решение.

Мисля, че и при формулирането на условията според добрите световни практики, AI може да играе важна роля, като по този начин се отстранят възможностите за често субективни и абсурдни условия и справедливото спазване на критериите.

Същевременно AI може да помогне да не се определя като критерий като най-ниската цена в абсолютни стойности, а най-изгодната цена за най-добрите като качество и обем на предоставянето услуга оферти.

for the final decision, have already been discussed above.

For this reason, a reliable legal framework is needed – one that regulates not only the development of AI, but also its application.

Undoubtedly, despite the setbacks recently experienced by international law and notwithstanding its historic achievements not only in preserving world peace but also in governing and overseeing certain scientific and technological advances (atomic energy, healthcare, road transport, delivery conditions, etc.), there is a need for an international legal framework for AI that is applied by all states and their citizens, regardless of their political systems or their level of industrial and cultural development. No better instrument has yet been devised...

For this reason, I regard Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024, as a very important step in that direction, as it points the way toward successfully addressing of this challenge.

This Regulation is a first attempt to establish rules for both providers and users of AI.

For the time being, unfortunately, there are no comparable attempts at legal regulation outside the European Union.

At the same time, confidence in international law as an instrument for governing the conduct of states must also be restored.

The Regulation provides for control measures concerning the human-machine interface (Article 14), with the aim of safeguarding human health, safety, and fundamental rights.

This is a good beginning; however, precise definitions are still lacking, beyond the general provisions that leave considerable room for interpretation.

It is certainly an important initial safeguard that the Regulation requires that a human being must, in all circumstances, be able to intervene, exercise oversight, make decisions, and, where necessary, shut down the system by pressing a “stop” button.

The absence of precise criteria and definitions, however, including clear rules as to the circumstances

По-горе бяха посочени възможностите за развитие и успешно приложение на AI в нашия живот, както и важността човекът да остане отговорен за крайното решение.

Затова е необходима надеждна правна уредба, която да регулира не само разработването, но и приложението на AI.

Безспорно, въпреки пробивите в последно време на международното право и неговите исторически постижения не само за запазване на световния мир, но и за развитие и контрол над определени научни постижения (атомна енергия, здравеопазване, автомобилен транспорт, условия за доставка и др.), е необходима международна правна уредба за AI, която да се прилага от всички държави и нейните граждани, независимо от държания строй и степента на индустриално и културно развитие. По-добро средство досега не е измислено...

Затова оценявам като много важна стъпка в тази насока приетия на 13.06.2024 г. регламент 2024/1689 на Европейския парламент и Съвета, с която се показва правилния път за успешно решаване на това предизвикателство.

Този регламент е един първи опит да се определят правила за доставчиците и ползвателите на AI.

Засега за съжаление извън ЕС няма такива опити за правна регламентация.

Разбира се трябва да се възстанови и доверието в международното право като инструмент за управление на поведението на държавите.

В регламента се предвиждат мерки за контрол относно интерфейса човек-машина (чл. 14), с оглед да не се рискува здравето, безопасността и основните права на човека.

Това е едно добро начало, но все пак още липсват точни дефиниции, извън общите определения, които дават широк простор за тълкуване.

Определено представлява добра изходна гаранция това, че се предвижда човекът във всеки случай да може да интервенира, да се намесва и взима решения, включително да изключва системата с бутон „стоп“.

in which human intervention is required and the manner in which it must occur, would not permit effective and uniform application, which in itself is an essential part of the guarantee.

This also raises the question of how the safeguard envisaged by the Regulation would operate if, for one reason or another, the authorised person (within the meaning of the Regulation) is unable or unwilling to intervene and thus allows AI to cause harm.

In such a scenario, where the human operator has failed to act, would AI itself be capable of shutting down as a protective measure?

Although, once again, no specific criteria are introduced, the requirement for safeguards, accuracy, reliability, and cybersecurity nevertheless represents regulation in the right direction.

It is important to create the necessary instruments for the proper implementation of these rules within the legislation of individual states.

Only in this way can the corrective actions envisaged for humans (in this case, the authorised representative appointed by the provider) be effectively carried out in practice. Future legislation should also establish specific requirements applicable to such representatives.

In August 2025, a draft law on the use and development of AI was submitted to the National Assembly, with the aim of implementing the measures required under Regulation (EU) 2024/1689, which is a highly important step and demonstrates Bulgaria's responsible approach to an issue of such significance for humanity.

The establishment of a European Board in which all states are represented by "competent" officials is also a very positive development, although their precise rights and responsibilities remain to be defined.

This provides a sound basis for the accelerated development of domestic legislation within the individual states and for the further designing of universally applicable criteria, even if such criteria are not expressly set out in the Regulation itself.

Vladimir Penkov

Липсата обаче на точни критерии и дефиниции, както и при какви обстоятелства човекът е длъжен да интервенира по определен начин, не би позволило ефективното, еднакво приложение, което е важна част от гаранцията.

Поставя се в тази връзка и въпроса, как ще се осъществи предвидената в регламента гаранция, ако по една или друга причина упълномощителят (съгласно регламента) не може или не иска да интервенира и допусне AI да нанесе вреда.

Ще може ли AI в горната ситуация, след като човекът е бездействал, сам да се изключи като предпазна мярка?

Макар отново да не се въвеждат конкретни критерии, все пак е уредба в правилната посока изискването за гаранции, точност, надеждност и киберсигурност.

Важно е да се създаде необходимият инструментариум за правилното имплементиране в законодателството на отделните държави.

Само така предвидените коригиращи действия на човека (в случая назначеният от доставчика упълномощен представител) могат да се осъществят на практика. И за него в бъдеща уредба следва да се проявят конкретните изисквания.

През август 2025 г. в Народното събрание е внесен проектозакон за използването и развитието на AI, с оглед въвеждане на мерките по прилагане на посочения регламент (ЕС 2024/1689), което е много важна стъпка и показва адекватното отношение на България към този актуален за човечеството въпрос.

Много положително е създаването на Европейски съвет, в който са представени всички държави с „компетентни“ лица, като остава да се определят техните точни права и задължения.

Това е добра предпоставка за ускорено създаване на вътрешно законодателство в отделните държави, да се изработят допълнително общо-валидни критерии, макар да не се съдържат в регламента.

Владимир Пенков

PENKOV · MARKOV & PARTNERS

INTERNATIONAL LAW FIRM

SINCE 1990

LexMundi Member

125 COUNTRIES
23 000 LAWYERS

- COMMERCIAL & CORPORATE
- MERGERS & ACQUISITIONS
- REAL ESTATE & PUBLIC PROCUREMENT
- TAXATION & LABOR
- IT, MEDIA & TELECOMMUNICATIONS
- GDPR & WHISTLEBLOWING, ESG

- COMPETITION & ANTITRUST
- ENERGY & NATURAL RESOURCES
- LITIGATION & ARBITRATION
- INSURANCE, BANKING & FINANCE
- TRADEMARKS, PATENTS & LICENSING
- AML & CYBERSECURITY

Legal 500:
 "Excellent knowledge of the law and local situation, hard-working, always accessible"
 "We can always refer to their diverse and competent range of partners and associates for many different matters"

Chambers Europe:
 "More western than others"
 "One of the best in Bulgaria"
 "Excellent - prompt, efficient and extremely knowledgeable of the local environment"

Chambers Global:
 "Innovative and practical, entirely client & business oriented"

IFLR 1000:
 "They are the best when it comes to advising investors, they know how the law works..."

Lex Adria.
 One team for the Adriatic.

e-mail: lawyers@penkov-markov.eu
www.penkov-markov.eu
 telephone: (+359 2) 971 3935